

Gitte Transbøls Translokationstale 2022

Kære studenter.

Hvor ser I skønne ud! Og det har I gjort lige fra de første af jer sprang ud som studenter i mandags og ikke mindst til vores traditionsrige studentermiddag i torsdags. Det har været en kæmpe fornøjelse at følge jer.

Nu sidder I her samlet for uigenkaldeligt sidste gang på Rysensteen inden I drager hujende afsted på vogntur ud i det nogle kalder friheden!

Denne tale til jer skal selvfølgelig handle om jer – men også om det ansvar I nu sendes af sted med.

Først lidt historik:

I august 2019 indtog I Rysensteen Gymnasium med al jeres ukuelighed og engagement.

Når jeg tænker tilbage på jer som årgang kommer jeg i tanke om den gamle brygger Jakobsens motto "Semper Ardens". Måske kender I kun *Semper ardens* som navnet på en af Carlsbergs ølserier, men det stammer altså fra Brygger Jakobsen, der brugte det som motto for sin virksomhed. Semper ardens oversat direkte betyder "Altid brændende". I overført betydning; altid undersøgende, nysgerrig, spørgende, årvågen i både hverdag og videnskab – altid ildsjæl.

Sådan lærte vi jer at kende for knap tre år siden – som en ukuelig samling af unge teenagere der med ildhu var klar til at indtage jeres gymnasium. Klar til at erobre ny viden. Klar til at mene noget – måske en gang imellem også om det I ikke endnu vidste så meget om ;-)

I grundforløbet blev I samlet i familier på 15, og var sammen med de fleste andre grundforløbsfamilier – til bl.a. nv, ap og matematik.

I blev virkelig blandet sammen. Måske også i lidt for mange relationer – vi holdt i hvert fald op med det igen!

Afslutningen på jeres grundforløb var en klima- og miljø-uge, hvor I bl.a. samlede skrald på Vesterbro, så film om konsekvenserne af tøjproduktion og fik oplæg om konsekvenserne af CO₂-aftryk og lærte om jeres eget. I greb virkelig bolden. Der blev sat et miljøudvalg i gang. Og flere af jer har gennem hele jeres gymnasieforbøb ivrigt arbejdet videre med dette perspektiv – hvilket jo er blevet mere og mere relevant.

I deltog efter grundforløbet i GCP-dagen med debatter om menneskerettigheder, og k-klassen deltog aktivt i at udvikle vores nye partnerskab med Uganda. I deltog i fester, cafeer, nogle af jer var med allerede fra 1.g i Rysensteens musical, Nogle var med i vores Hollandsudveksling, i elevrådsarbejdet og i mange af de andre udvalg, der var på skolen dengang i efterår og vinter 2019-2020.

Semper Ardens – det var jer. Både i og udenfor undervisningen.

Men: d. 6. marts i jeres 1.g-år slog lynet ned – på Rysenstein – og hurtigt efter i hele landet – ja hele verden. Vi blev ramt af corona.

Og dermed blev alle I, der lige havde boltret jer i alle de skønne fællesskaber i klassen og på tværs af klasser og årgange, sendt hjem til en isolation, hvor samværet med familien kom hårdt på prøve overalt, og hvor den gængse ungdomskulturs muligheder blev sat på standby.

Det blev til mange og lange måneder hjemme – først ca. 3 måneder i 1.g og så mindst 4 måneder i 2.g. I al den tid stod I hver dag op til undervisning på zoom, hvor I savnede alle jeres fællesskaber og i en tidlig alder blev nødsaget til at finde al jeres selvdisciplin frem for at få nok ud af fagligheden. En periode hvor jeres liv blev sat på standby for at værne om andres.

Men også i denne periode var I mange, der med engagement greb bolden og tog ansvar. Flere af jer hjalp med indslag til zoom-morgensamling og mange af jer var med til at lave virtuelle besøgsdage for kommende ansøgere.

Trods disse forsøg på opbygning af fællesskaber stod det selvfølgelig klart, at I virkelig blev presset gennem de to lange nedlukninger jeres gymnasietid bestod af – også i lyset af alle de øvrige restriktioner, vi var underlagt.

Men afsavn har jo oftest også nye perspektiver. Rektor på Københavns Professionshøjskole Stefan Hermann har i sin seneste bog "En varm tid" beskrevet Covid 19-tiden som en nedkøling af det han opfatter som en overophedning af vores forhold til naturen, til hinanden og til os selv. Under coronaisolationen blev vi bundet til stedet, aktiviteter blev neddroppet og alle vores sociale kontaktflader blev reduceret. Alle I studenter blev i en tidlig alder tvunget til at forholde jer til jer selv på en helt anden måde end I var vant til i de turbulente fællesskaber, hvor de virtuelle og de fysiske samvær flyder sammen, hvor man er i konstant bevægelse og måske helt glemmer sig selv, sine refleksioner, sin fordybelse, sin ro. Stefan Hermann beskriver i sit essay hvordan covid 19-tiden har givet mulighed for at genfinde sin beskedenhed, vedholdenhed og selvbeholdelse. Egenskaber han mener er nødvendige for at klare sig i det han beskriver som "En varm tid" hvor alting går så utrolig stærkt. Det vender jeg tilbage til.

Med alle erfaringerne fra nedlukningen genindtog I for anden gang jeres fysiske skolegang gennem forsommeren i 2.g. Perioden var dog stadig fuld af restriktioner. Ingen fester, ingen fællesmøder og ingen aktiviteter på tværs af klasser. Men ikke desto mindre generobrede I skolen med al jeres engagement. Ud over det faglige fokus, hvor I alle sammen nød igen at blive undervist fysisk, så kastede I jer også igen ud i mange forskellige projekter. For jeres årgang blev det en genopfindelse af alle skolens traditioner, da der ikke havde været nogle, der kunne vise jer vej.

I 3.g var det jer der deltog med empati og stort medansvar i at introducere de nye 1.g-elever til livet på Rysensteen.

Det var jer, der efter et aflysningsår igen fik sat en fejende flot musical på benene.

Det var jer, der fik igangsat det store projekt PLAN Børnefonden, hvor alle Rysensteens klasser donerer til et sponsorbarn i Kampala.

Det var jer, der kæmpede for at genfinde god stil til festerne – hvilket viste sig måske at være den største udfordring! Men én fest fik netop I genopfundet: nemlig gallafesten. D. 12. maj blev dørene slået op til den mest tjekkede gallafest. Hvor var I flotte også ved den begivenhed.

Også frivillighedsprojektet var nogle af jer med til at få genstartet ligesom elevrådet, miljøudvalget, sig det med blomster, mamse, morgensamlingsudvalget, spil op og flere nye udvalg genopstod som fugl fønix efter coronaperioden. Det kan vi især takke jeres store engagement for.

Der var især én ting, der lå mig stærkt på sinde at vi fik genetableret – nemlig de rejser, som i mange år har været kronen på værket i hele det Global Citizenship Programme som alle elever på Rysensteen gennemfører som en del af deres gymnasietid.

Ligesom i Odysseen hvor Odysseus måtte ud for at komme hjem, er tanken med GCP-rejserne, at I med dem i bagagen får lært mere om jer selv. At I igennem mødet med en anden verden – og al jeres viden og teoretiske kulturforståelse i bagagen – genopdager jer selv og jeres egen verden.

Vi skubbede rejserne fra efteråret i 3.g til foråret i håbet om at verden i mellemtiden ville åbne sig. Det lykkedes til dels – bortset fra Asien, hvor 4 klasser ellers havde partnerskoler.

I marts måned lykkedes det – på baggrund af en kæmpe indsats fra GCP-kontoret med Anders Schultz og August ved roret – at sende alle klasser afsted på en GCP-tur ud i verden. Og her kommer et kort kalaidoskopisk indblik i, hvad I oplevede:

Klasse og destination	Tekst
2019a Argentina	3.a engagerede sig på en varm terrasse i Buenos Aires i spændende dialog om klimaforandringer med en græsrodsbevægelse og blæste de unge aktivister omkuld med deres viden og forståelse for sydamerikanske forhold
2019b Spanien	I Madrid - byen som aldrig sover - oplevede 3.b autentisk flamenco: passion, smerte, kærlighed og glæde forenet i musik, sang og dans - et resultat af kulturmødet mellem Europa og den arabiske verden. I de spanske familier blev I mødt med en overvældende åbenhed og varme og de spanske forældre var imponerede over jeres måde at være gæster på og jeres spanskundskaber!
2019c Egypten	3.c var i Egypten, hvor det efter mange besøg for første gang lykkedes at komme ud af megabyerne og på landet, hvor I ikke alene oplevede, hvordan den jævne egyptiske landbefolkning lever, men også så, hvordan de både forbereder sig på klimaforandringer, arbejder med at optimere deres landbrug på en bæredygtig måde og arbejder med affaldshåndtering og reduktion af drivhusgasser.
2019d New York	Selvom 3d ikke kom til Kina så fik I masser af Kina og kinesisk i New York. I fik danset kinesisk dans, spist masser af kinesisk mad, snakket kinesisk i Chinatown i Queens og set underlige madvarer i kinesiske supermarkeder og ikke mindst mødt en masse seje kinesiske amerikanere.

2019e Canada	<p>3.e i Canada var åbne og nysgerrige overfor alle I mødte: I faldt i snak med en hjemløs, med en kustode på museum, med værtsfamilier, der ikke kunne engelsk, og I fik noget med jer fra alle samtalerne. I gik med respekt og åbne sind med i en traditionel kultur-ceremoni med rammer fra den oprindelige befolkning og blev trukket rundt på en 18 km byvandring i regn og kuling under en blygrå himmel uden nogen form for brok. I var ren entusiasme og glæde – og tog jer undervejs så smukt af hinanden.</p>
2019f Ungarn	<p>3f kom ikke til Sydkorea, men til Ungarn, hvor I fulgte det ungarske valg på tættest hold. Det blev en rejse med demokratidebat, interaktionsteater og besigtigelse af nye opvaskemaskiner i en lille landsby få kilometer fra den slovakiske grænse i silende regn. Vi startede ikke branden men lærte, hvor skrøbelig en størrelse Demokratiet er (selv i Europa), og hvor malplaceret danske citronmåner kan være i et kulturmøde på en ungarsk kokkeskole.</p>
2019k Uganda	<p>3.k blev Rysensteens første klasse i Uganda, hvor I krydsede Victorianilen, så elefanter løver og geparder i troperne og forsvarede Evolutionsteorien i dialog med kristne elever i Uganda. I smagte på sukkerrør og plukkede kaffebønner på en plantage, spillede fodbold i både Kampala og Apac. Og vandt, trods udebane, alle jeres kampe.</p>
2019s Polen	<p>3.s skulle have været i Rusland, men omstændighederne forpurrede jo i den grad</p>

	<p>besøg på vores partnerskole i Skt Petersborg. I stedet gik turen til Polen – dog uden homestay. Derfor var det skønt for jer at møde en håndfuld meget nervøse og søde polske danskstuderende på Krakows universitet. De polske studerende havde bagt bjerge af kager til jer, og der blev snakket og spillet spil i små grupper - og til sidst blev I sat på prøve i jeres viden om Polen i en sjov Kahoot.</p>
<p>2019t Canada</p>	<p>3t blev omdirigeret fra den planlagte tur til multikulturelle Singapore til multikulturelle Toronto - i et noget koldere klima. I blev taget varmt imod på Chinese Cultural Centre, som havde samlet alle tropper, der holdt foredrag for jer, selv lavet mad og gav jer en rejsegoodiebag med håndsprit i litervis. Her fik I indblik i mulighederne i det rummelige canadiske samfund i dag, men også de mørke sider af historien bl.a. exclusion act, som i årtier forhindrede kinesere i at immigrere til Canada. En diskrimination i fortiden, som stadig i dag kaster en skygge over denne befolkningsgruppe.</p>
<p>2019u New York</p>	<p>3.u var i NY hvor I var på bl.a. virksomhedsbesøg på Sim Corp i New Yorks Financial District, hvor den danske virksomhed</p>

	<p>fortalte om muligheder og udfordringer ved at starte en virksomhed i USA og de kulturelle forskelle man møder som danskere i USA. Med udsigt til Frihedsgudinden på den ene side og det nye World Trade Center på den anden fik I åbnet øjnene for mulighederne abroad.</p> <p>Derudover blev det store snackskab åbnet op af Noelle, der efter nedlukningen nød at have besøg fra jer. Fællesskaberne post-corona fik lov til at blomstre lidt igen.</p>
<p>2019w Kroatien</p>	<p>3.w kom ikke til Indien, men startede i stedet vores nye partnerskab i Kroatien. Efter en lang skoledag og en guidet rundtur gennem Zagrebs gadenet i 25 graders varme var I godt udmattede. I havde dog stadig et sidste punkt på dagsordenen, nemlig et møde med NGO'en B.a.b.e. for at snakke om køn og ligestilling i Kroatien. I stillede lystigt reflekterede og undrende spørgsmål og blev klogere på, hvordan det står til med FN's verdensmål nr. 5. En - med jeres egne ord - berigende oplevelse, som efterlod jer med øget energi og lyst til at lære og udvide jeres horisont yderligere.</p>
<p>2019x Island</p>	<p>3x var i Island hvor I så hvaler og nordlys og talte om national identitet med de islandske elever i Reykjavik – med trods udfordringer med bl.a. ualmindeligt ringe vejrlig ved besøget i Den blå lagune tog I tingene med stoisk ro og en positiv tilgang gennem hele rejsen.</p>
<p>2019y Boston</p>	<p>3y er en scienceklasse, ingen tvivl om det, men i Boston sprang I ud som idrætsklasse. Mødet med amerikansk fankultur til basketkamp med Boston Celtics gjorde stort indtryk, og I invaderede begejstret og</p>

	kompetent Tabor Academys idrætsfaciliteter. Det ottemands ro-bassin ville dog kræve et par genbesøg for at blive mestret. Der var mere vand udenfor bassinet end i det, da først I havde kæmpet med årerne.
2019z Tyrkiet	<p>3Z vil nok aldrig glemme den tyrkiske gæstfrihed, som I mødt med på jeres GCP tur til Istanbul.</p> <p>Çevre Koleji havde i den grad sat alle sejl til, for at få jer til at føle jer velkommen. Jeres værtsskole havde lavet et super varieret program, med både matematik, historie, engelsk, interviews, ture rundt i Istanbul og på det lokale marked.</p> <p>I et dansemodul lærte I sågar tyrkernes traditionelle bryllupsdans, som ofte er blevet danset siden i pauserne.</p> <p>Efter skoletid arrangerede de tyrkiske elever aktiviteter for jer til langt ud på aftenen og Når I endelig kom hjem til værtsfamilierne, stod den på anden runde aftensmad og hyggesnak med de tyrkiske familier til efter midnat.</p>

Med disse og mange mange andre oplevelser i den mentale rygsæk fik jeres årgang - corona til trods - bundet sløjfe på global citizenship programme. Og det skal tilføjes, at jeres evaluering af programmet er den flotteste vi overhovedet har set i de 11 år det er evalueret. Måske siger det mere om jeres "semper ardens" end om Rysensteens evne til at gennemføre programmet! Måske er det en kombination.

Nu sidder I her som verdensborgere og er klar til at tage ud og erobre verden. Med alle jeres kvaliteter – med viden, med engagement – og med et aftryk af værdier, som jeg håber I aldrig vil glemme. Lad os dvæle lidt ved værdierne.

I er nemlig som studenter fra Rysensteen gymnasium måske ligefrem "stopfodret" med Rysensteens værdisæt – Nysgerrighed, ordentlighed, rummelighed og ansvarlighed – forkortet NORA. Også under corona! Flere af jer har nok til tider trukket lidt på skuldrene af det – måske har flere af jer der sidder her gjort lidt grin med det, når jeg igen og igen er vendt tilbage til NORA.

Men – jeg må her – og nu for sidste gang overfor jer! – fastholde HVOR vigtige disse værdimæssige grundsten er for vores fælles fremtid som borgere – som verdensborgere: det er nemlig gennem værdier som NORA vi sikrer fastholdelse af vores demokrati.

Uden nysgerrighed, ordentlighed, rummelighed og ansvarlighed overfor hinanden – i samtaler og i adfærd så knægter vi de demokratiske vilkår, som er så grundlæggende vigtige for at vi sammen kan leve i en fri verden, hvor den enkelte bliver taget alvorligt, og hvor vi med empati og forståelse medvirker til at gøre verden af i morgen bare lidt bedre end verden er i dag.

Ud over NORA er I også gennem jeres gymnasietid på trapper og gange blevet inspireret af plancherne af kendte og væsentlige danskere og verdensborgere der repræsenterer den dannelseshistorie som I er rundet af både som danskere og verdensborgere. Jeg kan fx nævne Hal Kock, Grundtvig, Mandela, Dalai Lama og Ban ki Moon.

Citatet på planchen med Hal Kock lyder:

Demokratiet kan aldrig sikres – netop fordi det ikke er et system, der skal gennemføres, men en livsform, der skal tilegnes. Det drejer sig om sindelag, der ikke erhverves en gang for alle, men skal bibringes hvert nyt slægtsled. Det er det folkelige oplysnings- og opdragelsesarbejde der er nerven i demokratiet.

Jeres gymnasietid på Rysensteen – med al undervisning og hele GCP-pakken – er i den grad rundet af Hal Kocks tanker. Og det er vi bestemt ikke ene om at være inspireret af Hal Kocks tanker.

For et par uger siden var tidligere præsident Obama i Danmark, hvor han bl.a. sagde:

"Tiden er kommet til at genopbygge og videreudvikle demokratiet, hvis styreformen skal overleve i denne tidsalder"

Hvis vi vil have demokratiet til at blomstre, er vi nødt til at kæmpe for det. Vi skal pleje det, og vi er nødt til at demonstrere dets værdi igen og igen i forhold til at forberede livet for almindelige mennesker

Og demokratiet beror på respekt for hinanden.

Obamas pointer er ikke svære at følge i lyset af at territorialgrænser i Ukraine lige nu overskrides med død og ødelæggelse som resultat. Når en magthaver i USA appellerer til at folk invaderer demokratiets højborg uden respekt for demokratiske beslutninger, når vi ser lande, hvor minoriteter forfølges. Og hvor vi måske også indenfor egne landegrænser kan opleve beslutninger, der opleves som knægtelse af frihed. Hele "fake news" problematikken og de sociale mediers magt i verden er en voldsom udfordring for demokratiet, og som Obama fremhæver er den måde man taler til hinanden på efterhånden alen langt fra Hal Kocks demokratiske grundtanker tilbage i 1945.

Pointen er, at det ikke alene er klimakrisen I som generation skal være med til at løse. Hvis verden af i morgen skal forbedres i forhold til verden af i dag, så påhviler der jer som samfundsborgere en opgave som er præcis lige så vigtig som at løse klimakrisen: **I skal med Obamas ord medvirke til at genopbygge og videreudvikle demokratiet.**

Med al den bagage, som I har i rygsækken fra jeres gymnasietid, med viden om kulturforståelse, med al den dannelse som I har fået gennem undervisning og jeres brændende engagerede arbejde også udenfor undervisningen har I en masse værktøj der kan

medvirke til at bekæmpe de voldsomme kræfter der er i spil både i Danmark, i Europa og på alle de andre kontinenter.

Vi skal huske at demokratiet ikke alene er repræsentativt – handler ikke alene om en valgproces. Demokratiet er aktivt og handler om den demokratiske samtale, hvor man i respekt for "den anden" ikke overtaler til sit eget standpunkt eller sin egen verdensopfattelse, men nysgerrigt lytter og udtrykker sin holdning i resonans til det man hører. Den demokratiske samtale er ikke en debat man skal vinde. Det er en debat man skal blive klogere af.

Med mit kendskab til jer og alt det engagement I har lagt for dagen på Rysensteen, jeres sejhed til at komme igennem Covid 19-nedlukning måske med erhvelse af lidt beskedenhed, og en del vedholdenhed og selvbegrænsning, og med min viden om, hvad I har fået med af dannelse gennem jeres 3 gymnasieår så har jeg fuld tillid til, at netop I nok skal hjælpe med til den genopbygning af demokratiet, som Obama beskriver der er så voldsomt brug for i verden.

Som de verdensborgere I nu er.

Men lige nu skal der festes igennem. På en vogntur, der længe har stået som den ultimative frihed for jer alle sammen. Nyd det – uden tanke for klima eller demokratigenopbygning. Det er nemlig OGSÅ vigtigt at kunne fortabe sig i glæden – i nuet.

En måde at fortabe sig i nuet og fastholde håbet er beskrevet af Søren Ulrik Thomsen i hans digtsamling OM Storbyen

Hvad der får mig til at føle et håb både for denne verden og for den kommende, er at spadsere ned ad en festligt støjende storbygade

Kolossal, kompleks og kompakt – sådan skal en storby være, hvis den skal fortjene sit navn, og hvis man skal kunne gå vild i den. For at fare vild er vigtigt i mere end én forstand. Byen skal friste strejferen til at give efter for en pludselig indskydelse, dreje til højre og følge en grå og endeløs sidegade, indtil man har mistet

orienteringen og befinder sig på en lille trekantet plads, bag hvilken endnu en sidegade må føre mod stadig nye kvarterer hinsides de oplyste boulevarders førergreb.

Tag nu ud i verden rysensteenere – og lad jer inspirere til at fare vild som Søren Ulrik Thomsen beskriver det. Tag ud og lad jer rive med – for en stund – men også tilbagevendende. Brug al jeres dannelse til at erobre verden – igen og igen.

Med NORA i hjertet og semper ardens i ånden ved jeg at netop I vil medvirke til at forbedre vores verden. Men husk også at passe på jer selv. Og kom altid tilbage til alumneforeringens arrangementer første fredag i marts og 2. onsdag i november og fortæl os hvad I laver og mød alle jeres gamle rysensteenervenner. For vi savner jer allerede.

Hermed dimitterer jeg jer som studenter fra Rysensteen Gymnasium 2022. HJERTELOG TILLYKKE!